

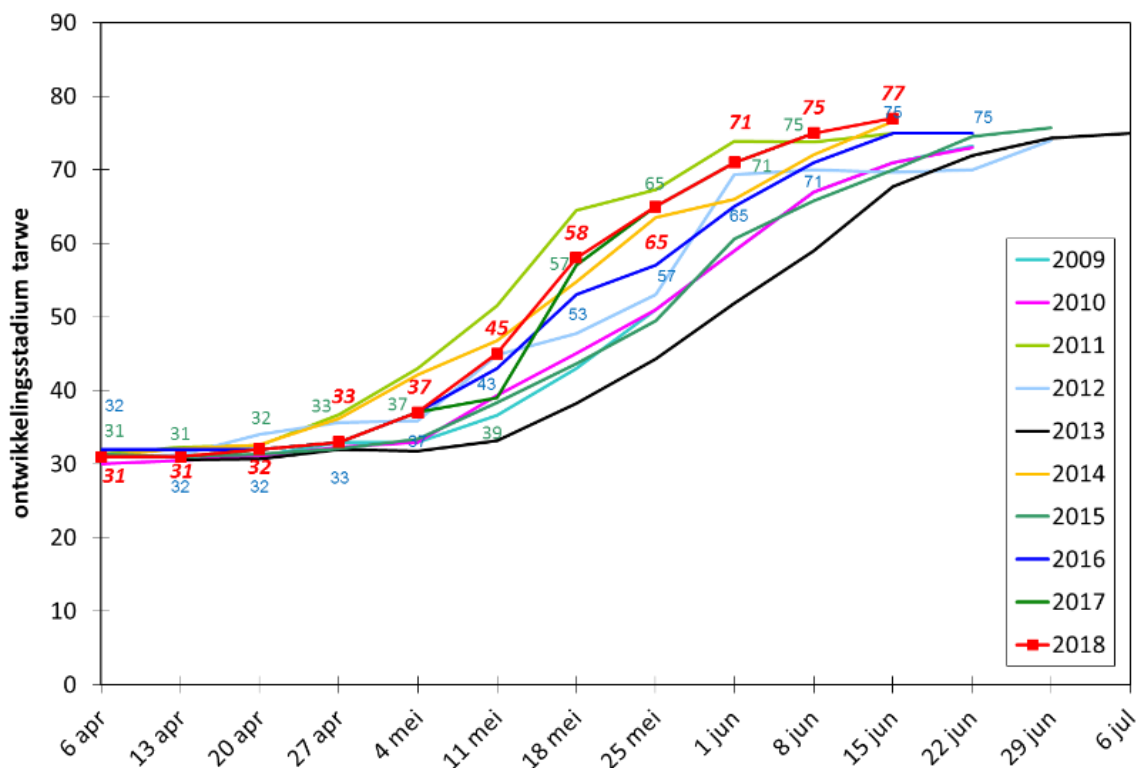
1 Overzicht van de ziekte- en insectendruk in wintertarwe in 2018

W. Odeurs en N. Vogels ¹

De winter 2017-2018 was in tegenstelling tot voorgaande winter die abnormaal droog was, eerder nat. Vooral november en december waren nat. De winter werd gekenmerkt door een normale gemiddelde temperatuur van 3,8 °C maar eindigde vooral koud. In februari was het abnormaal koud maar ook in maart bereikten ons nog koude continentale luchtstromingen met een late vorstperiode als gevolg. Het was langer wachten op groeizaam weer en berijdbare percelen.

Vanaf de tweede helft april en zeker vanaf eind april-begin mei kwam alles in een stroomversnelling terecht. April en mei 2018 waren dan ook zeer abnormaal warm. Naast zeer abnormaal warm was het in de maand mei ook uitzonderlijk droog. Deze karakteristieken van zeer abnormaal warm en uitzonderlijk droog hielden ook aan in de maand juni.

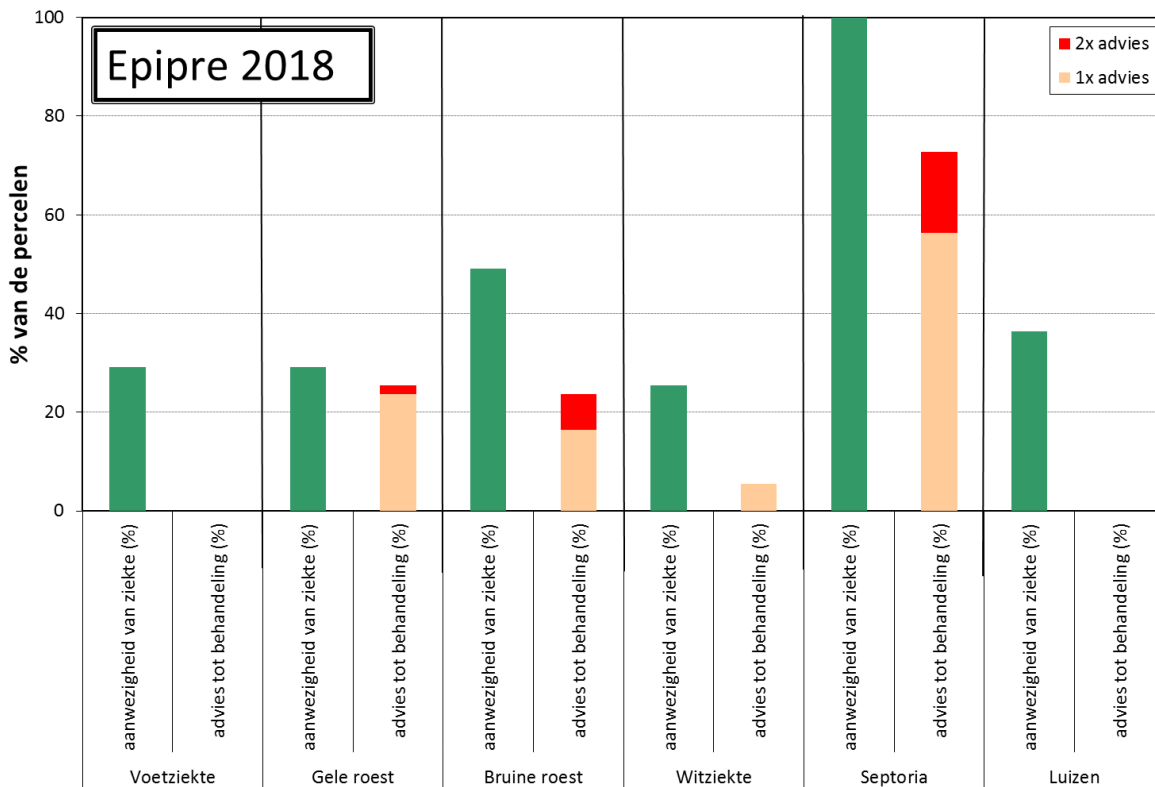
De ontwikkelingscurve van de wintertarwe 2018 sluit dicht aan bij deze van het jaar voordien (zie Figuur 1). Omstreeks 8 juni bevond de wintertarwe zich gemiddeld in het stadium midden melkrijp (stadium 75).

Figuur 1: Overzicht van de ontwikkeling van de tarwe in groeistadia (waarnemingen uitgevoerd in het kader van het Epipre-adviesstelsel) (Bron: Bodemkundige Dienst van België vzw).

¹ Bodemkundige Dienst van België vzw, Leuven-Heverlee

Het weersverloop bepaalt uiteraard sterk het verloop van ziekten en plagen. Een synthese van de verschillende ziekten en plagen wordt getoond in Figuur 2. In dit overzicht wordt zowel het percentage percelen waar een bepaalde ziekte werd waargenomen, aangeduid alsook het percentage percelen waar één of twee adviezen tot bestrijding werden geformuleerd op basis van het Epipre-adviesstelsel.

Figuur 2: Overzicht van de ziekte- en bladluisdruk en de bestrijdingsadviezen op de tarwepercelen binnen het Epipre-adviesstelsel in 2018 (Bron: Bodemkundige Dienst van België vzw).

Gewone oogvlekkenziekte (*Pseudocercospora herpotrichoides*), of meer algemeen voetziekte, werd meer waargenomen dan in 2017. Op 29% van de percelen werden oogvlekken waargenomen, in vergelijking met slechts 18% van de percelen in 2017. De mate van voorkomen per perceel was echter dermate beperkt dat het niet nodig bleek om specifiek tegen gewone oogvlekkenziekte te behandelen.

Gele roest (*Puccinia striiformis*) breidde eind april, begin mei sterk uit. Een zeer vroege behandeling was doorgaans niet nodig in 2018, uitgezonderd de kustpolder en enkele zeer gevoelige rassen. Ondanks de sterke uitbreiding bij momenten was gele roest niet alomtegenwoordig. In 2018 werd op 'slechts' 29% van de percelen gele roest waargenomen. Dit was het laagste niveau sinds 2014. Op nagenoeg alle percelen waar gele roest werd vastgesteld was wel een behandeling nodig. Op 26% van de percelen werd een advies tot bestrijding van gele roest gegeven.

Bruine roest (*Puccinia recondita*) werd op ongeveer de helft van de percelen, namelijk 49%, waargenomen. Dit is het hoogste niveau van bruine roest waarnemingen sinds jaren. Bruine roest werd, net als in 2017, opnieuw vrij vroeg waargenomen. In deze vroege groeistadia en bij voorkomen op de onderste bladeren is een behandeling echter niet nodig. Bruine roest breidde week na week in beperkte mate uit. Op 24% van de percelen bleek een behandeling gericht tegen bruine roest noodzakelijk.

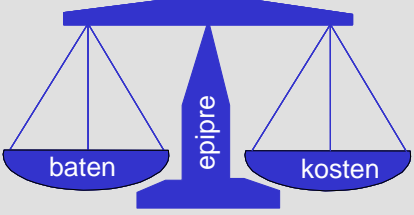
Meeldauw of witziekte (*Erysiphe graminis*) kwam duidelijk minder voor dan in 2017. Terwijl in 2017 op 60% van de percelen meeldauw werd waargenomen, bleef dit beperkt tot 25% van de percelen in 2018. Op 6% van de percelen of ongeveer één vierde van de percelen met aantasting, was er nood tot behandelen en werd een advies voor een behandeling tegen meeldauw gegeven. Zowel het niveau van voorkomen als het niveau van behandeling tegen meeldauw is vergelijkbaar met 2016.

Bladvlekkenziekte (*Septoria tritici*) was in 2018 zoals steeds overal aanwezig. Volgens het Epipre-adviesstelsel werd op 73% van de percelen advies gegeven om te behandelen tegen septoria. Op ongeveer de helft van de percelen volstond één behandeling tegen bladvlekkenziekte.

Bladluizen werden waargenomen op 36% van de percelen, vergelijkbaar met 32% het jaar voordien (2017). De behandelingsdrempel werd niet overschreden. Op geen van de waarnemingspercelen was het nodig om met een insecticide gericht tegen de bladluizen te behandelen. De druk van bladluizen kon er door aanwezige nuttigen goed onder controle gehouden worden.

Het **graanhaantje** (*Lema cyanella*) kwam verspreid voor. De druk van de larven bleef beperkt in de wintertarwe. Er was geen risico op economische schade in het stadium aar 50% tot 100% uit op de waarnemingspercelen. Op één enkel perceel van het waarnemingsnetwerk werd reeds vóór het in aar komen de schadedrempel bereikt. In de zomertarwe werden tijdelijk meer larven waargenomen en op enkele percelen was een behandeling verantwoord.

Gebaseerd op de tellingen, uitgevoerd op de Epipre-waarnemingsvelden en op de proeven aangelegd door het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen, werd de toestand van de ziekte- en insectendruk op regelmatige tijdstippen bekend gemaakt via de LCG-graanberichten. In deze berichten worden waarschuwingen en aanbevelingen geformuleerd in functie van de waargenomen toestand. Dergelijke overzichten geven uiteraard een zeer veralgemeend beeld van de situatie. De rendabiliteit van de uitgevoerde ziektebestrijding kan echter gemaximaliseerd worden indien deze gebeurt in functie van de ziektedruk op het perceel zelf.

Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen biedt de LCG-leden de mogelijkheid om op basis van een veldobservatie een GRATIS perceelsspecifiek EPIPPE-advies aan te vragen.

Op basis van een veldobservatie en specifieke karakteristieken van het perceel, wordt door middel van het Epipre-systeem de berekening gemaakt van de opbrengstverliezen ten gevolge van de aanwezige ziekte(n)/bladluizen. Deze verliezen worden afgewogen ten opzichte van een eventuele behandelingskost, en op deze manier wordt een objectief advies geformuleerd of een behandeling al dan niet economisch verantwoord is. Dit advies wordt de dag zelf nog doorgestuurd (via telefoon of e-mail) zodat zo nodig snel gereageerd kan worden op de actuele ziekte/bladluisdruk. Het eerste advies is gratis voor LCG-leden.